

متدولوژی حقوق بین الملل

مؤلف

دکتر علی اصغر کاظمی

سرشناسه	: کاظمی، علی اصغر، ۱۳۱۹-
عنوان و نام پدیدآور	: متدولوژی حقوق بین الملل / مؤلف علی اصغر کاظمی.
مشخصات نشر	: تهران: قومس، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	: 978-964-8811-49-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۹-۱۹۶ همچنین به صورت زیر نویس.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: حقوق بین الملل.
موضوع	: حقوق بین الملل - فلسفه.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ م ۲ ی / KZ ۳۴۱۰
رده بندی دیویی	: ۳۴۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۱۸۱۹۴

★ نام کتاب: متدولوژی حقوق بین الملل

* مؤلف: دکتر علی اصغر کاظمی

* طراح جلد: محدثه موسوی

* حروفچینی و صفحه آرایی: حروفچینی هما (امید سید کاظمی)

* نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

* شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

* قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

* چاپ: ایران مصور

* شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۱-۴۹-۰

* ناشر: نشر قومس، تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه،

پایین تر از لبافی نژاد، کوچه بهار، شماره ۱۱

* تلفن و فاکس: ۶۶۴۷۰۱۶۲ - ۶۶۴۷۰۱۵۳ - ۶۶۴۷۰۱۵۴

* صندوق پستی: ۱۳۱۴۵-۱۳۹۱

* نشانی اینترنتی: www.ghoomes.com

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۷

□ پیش‌گفتار

فصل اول: کلیات [۸]

۹

مقدمه

۱۰

۱- سابقه بحث

۱۱

۲- چارچوب مفهومی

۱۳

۳- روش و روش‌شناسی

۱۵

۴- روش در فلسفه و علم حقوق

۱۹

۵- روش در حقوق بین‌الملل

فصل دوم: روش شناخت ماهیت و کارکرد حقوق بین‌الملل [۲۲]

۲۳

۱- فلسفه وجود حقوق بین‌الملل

۲۷

۲- ماهیت حقوق در نظام افقی بین‌المللی

۳۷

۳- مرز تفکیک میان سیاست و حقوق بین‌الملل

۴۲

۴- حقوق بین‌الملل در شرایط بحران

فصل سوم: جایگاه حقوق در نظام بین‌الملل [۴۵]

۴۶

۱- حقوق بین‌الملل در نظریه و عمل

- ۵۱ ۲- حقوق بین الملل، سیاست بین الملل و سیاست های ملی
- ۵۸ ۳- ضرورت رعایت حقوق بین الملل
- ۶۲ ۴- حقوق بین الملل و جهان سوم

فصل چهارم: روش و بینش در حقوق بین الملل سنتی [۷۲]

- ۷۳ ۱- روش و بینش حقوقی
- ۷۵ ۲- روش قیاسی در بینش حقوق طبیعی
- ۷۹ ۳- روش استقرایی در بینش حقوق وضعی
- ۸۱ ۴- روش تشخیص منابع حقوق بین الملل

فصل پنجم: روش های نوین حقوق بین الملل معاصر [۸۷]

- ۸۸ ۱- روش، رویه و رهیافت های نو در حقوق بین الملل
 - ۸۹ الف- پوزیتیویسم، اثبات گرایی حقوقی
 - ۹۰ ب- رویه حقوقی مبتنی بر خط مشی
 - ۹۱ ج- فرآیند حقوقی بین المللی
 - ۹۲ د- مکتب انتقادی حقوقی
 - ۹۳ هـ- رهیافت حقوق و روابط بین الملل (IL/IR)
 - ۹۴ و- رهیافت فمینیستی حقوق بین الملل
 - ۹۵ ز- رهیافت حقوق و اقتصاد
- ۹۵ ۲- نگاه روش شناختی به سرشت حقوق بین الملل
- ۱۰۰ ۳- تفکیک میان حقوق آن گونه که هست و آن گونه که باید باشد
- ۱۰۳ ۴- رهیافت های حقوق بین الملل از دیدگاه تصمیم گیری
- ۱۰۶ ۵- برداشت های متفاوت روش ها از مفهوم دولت
- ۱۰۸ ۶- ارزیابی مزیت نسبی روش های نوین حقوق بین الملل

فصل ششم: روش تدوین و توسعه حقوق بین الملل [۱۱۱]

- ۱۱۲ ۱- فرآیند تدوین حقوق بین الملل
- ۱۱۵ ۲- عوامل مؤثر در تدوین و توسعه حقوق بین الملل
- ۱۱۸ ۳- روش های تدوین حقوق بین الملل

- الف- روش فردی ۱۱۹
 ب- روش جمعی ۱۲۰
 ج- روش علمی- حقوقی ۱۲۱
 د- روش تدوین رسمی و غیر رسمی ۱۲۱
 هـ- روش تدوین ناحیه‌ای و جهانی ۱۲۲
 و- روش تدوین اعلامی و ایجادي ۱۲۳
 ۴- خلاصه‌ها و دغدغه‌های جاری جامعه بین‌المللی ۱۲۴

فصل هفتم: روش تحلیل و نظریه‌پردازی در حقوق بین‌الملل [۱۲۷]

- ۱- نظریه و نظریه‌پردازی ۱۲۸
 ۲- نظریه‌پردازی در حقوق بین‌الملل ۱۳۰
 ۳- شکاف میان نظریه و عمل ۱۳۸
 ۴- ظهور و نقش بازیگران جدید در نظام بین‌المللی ۱۴۳

فصل هشتم: کارکرد حقوق در استقرار نظم بین‌الملل [۱۴۵]

- ۱- مسئله نظم در حقوق و روابط بین‌الملل ۱۴۶
 ۲- نظم اجتماعی و صلح جهانی ۱۴۹
 ۳- رهیافت حقوق و روابط بین‌الملل ۱۵۲
 الف- دیدگاه رئالیسم ۱۵۳
 ب- دیدگاه لیبرالیسم ۱۵۶
 ج- دیدگاه انتقادی ۱۶۰

فصل نهم: رویکرد سیستمی به حقوق و نظم بین‌المللی [۱۶۴]

- ۱- نظم سیستمی در نظام بین‌المللی ۱۶۵
 ۲- پیوند حوزه‌های نظم و صلح جهانی ۱۶۸
 ۳- حوزه سیاست: نظم سیاسی مبتنی بر قدرت ۱۷۲
 ۴- حوزه قانون: نظم حقوقی مبتنی بر عدالت ۱۷۴
 ۵- حوزه اقتصاد: نظم اقتصادی مبتنی بر رقابت ۱۷۶
 ۶- حوزه اخلاق: نظم اخلاقی مبتنی بر فضیلت ۱۷۹

۱۸۱ ۷- برآیند نیروها برای حفظ تعادل در نظم بحرانی

۱۸۷ سخن پایانی

۱۸۹ □ کتابنامه

۱۹۷ □ فهرست اعلام

www.ketab.ir

بنام خداوند جان و خرد

پیشگفتار

طرح اولیه کتاب حاضر چند سال پیش ریخته شد. در آغاز قصد آن بود که با استفاده از مقالات متعدد و پراکنده نگارنده در حوزه حقوق بین الملل کتابی تخصصی برای دانشجویان دکتری در حقوق و روابط بین الملل تألیف شود. به تدریج که به واری و مرور ادبیات جدید موضوع پرداختم دریافتم که بحث نسبتاً نو متدولوژی این رشته در زبان فارسی کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است. از این رو بر آن شدم که عنوان کتاب را منحصرأ به این موضوع اختصاص دهم. بر همین اساس، طی چند سال گذشته درس تخصصی حقوق بین الملل در دوره دکتری را به موضوع «متدولوژی» تخصیص دادم و خوشبختانه نتایج مفیدی حاصل گردید. طی این سال ها دانشجویان علاقه مند متعددی با مشارکت در بحث های کلاس و کمک به تایپ جزوات سهم مؤثری در تدوین مباحث این تألیف داشته اند. بدین وسیله از همه آنها به ویژه آقای علی محمودی دانشجوی دکتری رشته روابط بین الملل که در بازخوانی متن و استخراج منابع و کتابنامه نقش شایسته ای ایفا کرده اند سپاسگزارم.

امیدوارم مباحث و موضوعات جدیدی که در حوزه روش شناسی حقوق بین الملل در این کتاب مطرح شده بتواند بخشی از نیاز آموزشی دانشجویان و پژوهشگران را، که جای آن در ادبیات فارسی خالی است، تأمین کند.